

EIROPAS KOMISIJA

Dokumenta Nr. SEC (2011) 1169
(04.10.2011.) galīgās redakcijas
neoficiāls tulkojums, kas veikts Iekšējā
tirgus un pakalpojumu
ģenerāldirektorātā.

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

**par ES publiskā iepirkuma tiesību piemērošanu
attiecībā starp līgumslēdzējām iestādēm
(publisko iestāžu savstarpējai sadarbībai)**

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	Ievads	2
2.	Vispārīgs princips — ES publiskā iepirkuma noteikumi attiecas uz līgumiem starp līgumslēdzējām iestādēm	3
3.	Valsts uzdevumu izpilde ar saviem resursiem — Publisko iestāžu savstarpējā sadarbība, kas neietilpst ES publiskā iepirkuma noteikumu darbības jomā	4
3.1.	Pārskats par dažādajām koncepcijām judikatūrā.....	4
3.2.	Sadarbība caur atsevišķām juridiskām vienībām ("institucionalizētā/vertikālā sadarbība", "judikatūra par iestādes iekšējām attiecībām").....	5
3.2.1.	Līdzdalība iekšējās vienības kapitālā.....	6
3.2.2.	Pirmais lietas <i>Teckal</i> kritērijs. Nepieciešamā iekšējās vienības kontrole (organizatoriskā atkarība).....	8
3.2.3.	Otrais lietas <i>Teckal</i> kritērijs. Iekšējās vienības darbības būtiskai daļai jāpaliek kontrolējošās(-o) vienības(-u) doto uzdevumu robežās (saimnieciskā atkarība).....	10
3.2.4.	Citi atklāti jautājumi attiecībā uz iekšējo attiecību scenārijiem	11
3.3.	Neinstitucionalizētā/horizontālā sadarbība valsts uzdevumu kopīgai izpildei	11
3.3.1.	ES publiskā iepirkuma noteikumos neietilpstošas līgumslēdzēju iestāžu horizontālās sadarbības būtiskās iezīmes.....	11
3.3.2.	Patiesas "sadarbības" nošķiršana no parasta iepirkuma līguma	12
3.3.3.	Iespējamie ierobežojumi attiecībā uz darbībām komerciālajā tirgū	13
3.4.	Kopsavilkums.....	13
4.	Valsts uzdevumu izpilde ar ārējiem resursiem — Citādas publisko iestāžu savstarpējās attiecības.....	17
4.1.	Kompetences pārdale varas iestāžu starpā.....	17
4.2.	Nelīgumiskā uzdevumu piešķiršana	18
4.3.	Attiecības starp publiskā iepirkuma noteikumiem un dažām ekskluzīvām tiesībām	19
4.4.	Līgumslēdzēju iestāžu attiecības kopīgu vai centralizētu iepirkuma līgumu kontekstā	21

1. IEVADS

2009. gadā saskaņā ar ES publiskā iepirkuma direktīvām tika izsludināti iepirkuma līgumi apmēram 420 miljardu euro vērtībā. Noteikumu mērķis ir nodrošināt, lai uz attiecīgajiem publiskajiem iepirkumiem varētu konkurēt piegādātāji no visa iekšējā tirgus¹. Tajā pašā laikā ES tiesību akti neierobežo līgumslēdzējas iestādes brīvību veikt tai uzticētos uzdevumus vispārības interesēs, izmantojot pašai savus administratīvos, tehniskos un citādus resursus, bez pienākuma piesaistīt no ārpuses vienības, kuras neietilpst tās struktūrā.

Joprojām turpinās diskusija par to, vai ES publiskā iepirkuma direktīvas attiecas arī uz dažādām situācijām, kad līgumslēdzējas iestādes cenšas kopīgi nodrošināt savu valsts uzdevumu izpildi. Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk "Tiesa") ir apstiprinājusi, ka nevar automātiski pieņemt, ka līgumi līgumslēdzēju iestāžu starpā neietilpst ES publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanas jomā. Tomēr Tiesas judikatūra arī rāda, ka zināmas līgumslēdzēju iestāžu sadarbības formas nav kvalificējamas kā publiskā iepirkuma līgumi.

Tādēļ ir jānovelk robeža starp iepirkuma darbībām, kurām būtu jāgūst labums no ekonomikas dalībnieku atklātas konkurences, ko nodrošina ES iepirkuma normas, un citiem izkārtojumiem, ko līgumslēdzējas iestādes var izmantot, lai nodrošinātu savu valsts uzdevumu izpildi, bet kas neietilpst ES publiskā iepirkuma direktīvu darbības jomā.

Patlaban līgumslēdzējām iestādēm, kuras vēlas sadarboties, mēdz būt grūti noteikt, kad ES publiskā iepirkuma direktīvas ir spēkā un kad ne.

Vajadzība sniegt skaidrojumu par šo jautājumu ir uzsvērtā Eiropas Parlamenta ziņojumā, kas mudina "*Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, lai informācija par šo spriedumu [par publisko iestāžu savstarpējo sadarbību] tiesiskajām sekām būtu plaši pieejama*"².

Šajā dokumentā raudzīts atsaukties uz šo mudinājumu. Tā mērķis ir sniegt plašu ieskatu līdzšinējā Tiesas judikatūrā. Tajā šī judikatūra konsolidēta un apkopota un izdarīti daži secinājumi, ciktāl tos pieļauj Tiesas konstatējumi. Tas nerada nekādus jaunus noteikumus vai prasības. Tā vietā lūkots veicināt labāku pastāvošās tiesiskās vides izpratni un piemērošanu. Tas ir domāts visām ieinteresētajām personām publiskā iepirkuma jomā, it

¹ Viss publiskā iepirkuma tirgus Eiropas Savienībā veido apmēram 17 % no ES IKP. ES publiskā iepirkuma direktīvas regulē tikai tādu līgumu piešķiršanu, kuri pārsniedz noteiktu robežvērtību. 2009. gadā tādu līgumu vērtība veidoja 3,6 % no ES IKP. Pārējā iepirkuma tirgus daļā dalībvalstīm ir jāievēro tādi ES tiesību principi kā nediskriminēšana, vienlīdzīga attieksme pret pretendentiem utt., ciktāl piešķiramajā līgumā ir ieinteresēti uzņēmumi, kas reģistrēti citā dalībvalstī.

² EP locekles Heides Rīles [*Heide Rühle*] patstāvīgais ziņojums "Jaunākās norises saistībā ar publisko iepirkumu" (Eiropas Parlamenta 2010. gada 18. maija rezolūcija par jaunākajām norisēm saistībā ar publisko iepirkumu (2009/2175(INI)).

sevišķi varas iestādēm visos pārvaldes līmeņos³. Šā dokumenta norādījumi nepārsniedz publiskā iepirkuma jomu un neskar ES noteikumus par konkurenci un valsts atbalstu.

Šajā dokumentā vispirms atgādināts, ka uz iepirkuma līgumiem starp līgumslēdzējām iestādēm attiecas ES publiskā iepirkuma direktīvas (2. iedaļa), un tad aplūkotas dažādas līgumslēdzēju iestāžu sadarbības formas, kuras var atbrīvot no minēto noteikumu darbības jomas (3. iedaļa), kā arī citi attiecību veidi saistībā ar ES publiskā iepirkuma tiesībām (4. iedaļa).

Šis darba dokuments ir orientējošs Komisijas dienestu dokuments, kas šai iestādei nekādi nav uzskatāms par saistošu. Jāpiezīmē, ka Savienības tiesību interpretācija katrā ziņā ir Eiropas Savienības Tiesas pienākums.

2. VISPĀRĪGS PRINCIPS — ES PUBLISKĀ IEPIRKUMA NOTEIKUMI ATTIECAS UZ LĪGUMIEM STARP LĪGUMSLĒDZĒJĀM IESTĀDĒM

ES publiskā iepirkuma direktīvas ir piemērojamas, kad līgumslēdzējas iestādes un vienības slēdz ar citu juridisku vienību līgumus ar atlīdzību. Ja notiek šāda vienošanās, nav nekādas starpības, vai līgumpartneris ir privāts vai publisks subjekts. Tas nepārprotami izriet no attiecīgajiem direktīvu noteikumiem, kā arī no Tiesas judikatūras.

Direktīvas 2004/18/EK⁴ ("Publiskā sektora direktīva") 1. panta 8. punktā ir noteikts:

"Ar terminu "būvuzņēmējs", "piegādātājs" vai "pakalpojuma sniedzējs" apzīmē jebkuru fizisku vai juridisku personu vai valsts iestādi, vai šādu personu un/vai struktūru grupu, kas tirgū piedāvā attiecīgi būvdarbu un/vai būves realizāciju, produkciju vai pakalpojumus." (Mūsu izcēlums.)

Direktīvas 2004/17/EK⁵ ("Sabiedrisko pakalpojumu direktīva") 1. panta 7. punktā ir noteikts:

"Līgumdarba izpildītājs", "piegādātājs" vai "pakalpojumu sniedzējs" ir fiziska vai juridiska persona vai līgumslēdzējs 2. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunkta nozīmē, vai šādu personu un/vai subjektu grupa, kas piedāvā tirgū attiecīgi būvdarbu izpildi un/vai būvi, produktus vai pakalpojumus." (Mūsu izcēlums.)

³ Ar "Zaļo grāmatu par ES publiskā iepirkuma politikas modernizāciju — Virzība uz efektīvāku Eiropas iepirkuma tirgu" (COM(2011) 15 galīgā redakcija, Brisele, 27.1.2011.) ir sāktas sabiedriskā apspriešana, kuras mērķis ir noteikt, kā publiskā iepirkuma joma nākotnē būtu pārkārtojama. Kamēr nav pieņemti un īstenoti nekādi jauni tiesību akti, šā dienestu darba dokumenta mērķis ir noskaidrot pašreizējo tiesisko situāciju.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 30.4.2004., 114.–240. lpp.).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV L 134, 30.4.2004., 1.–113. lpp.).

Attiecīgi Tiesa konstatēja, ka "tas, ka pakalpojumu sniedzējs ir valsts iestāde, kas atšķiras no pakalpojumu labumguvēja, nav šķērslis [Direktīvas] piemērošanai"⁶. Lai varētu piemērot ES publiskā iepirkuma noteikumus, "principā pietiek ar to, ka līgums ir noslēgts starp vietējo varas iestādi un personu, kas no tās juridiski atšķiras"⁷. Līdz ar to nepiemērot valsts iepirkuma likumu darbības jomu "attiecībām, kas nodibinātas starp valsts pārvaldes iestādēm, to valstiskajām struktūrām un — vispārīgā veidā — nekomerciāliem publisko tiesību subjektiem, lai arī kāds būtu šo attiecību raksturs"⁸, nozīmē nepareizi transponēt ES publiskā iepirkuma direktīvu.

3. VALSTS UZDEVUMU IZPILDE AR SAVIEM RESURSIEM — PUBLISKO IESTĀŽU SAVSTARPĒJĀ SADARBĪBA, KAS NEIETILPST ES PUBLISKĀ IEPIRKUMA NOTEIKUMU DARBĪBAS JOMĀ

3.1. Pārskats par dažādajām koncepcijām judikatūrā

Tiesas judikatūra publiskā iepirkuma jomā rāda, ka ES tiesības neierobežo līgumslēdzējas iestādes⁹ brīvību "veikt vispārējas nozīmes uzdevumus, kas tai ir jāveic, liekot lietā arī pati savus administratīvos, tehniskos un citus līdzekļus, un tai nav pienākuma pieaicināt ārējas struktūras, kas darbojas ārpus tās dienestiem"¹⁰.

Ja līgumslēdzēja iestāde veic valsts uzdevumu, izmantojot savus resursus, tādā veidā, ka netiek slēgts līgums ar atlīdzību, jo situācija ir iekšēja vienai un tai pašai juridiskajai personai, t. i., visi uzdevuma veikšanai nepieciešamie resursi līgumslēdzējai iestādei ir pieejami savas organizācijas iekšienē, ES publiskā iepirkuma noteikumi nav piemērojami. Piemērs: pilsētas dome nodrošina transporta pakalpojumus savā teritorijā caur savu iekšējo transporta struktūrvienību.

Turklāt iespēju veikt valsts uzdevumus, izmantojot pašu resursus, var īstenot arī sadarbībā ar citām līgumslēdzējām iestādēm. Vairākas līgumslēdzējas iestādes var savstarpēji viena otrai palīdzēt. Ja tas neiesaista atlīdzību vai savstarpēju tiesību un pienākumu apmaiņu, tad nav pakalpojumu sniegšanas ES publiskā iepirkuma tiesību

⁶ Lieta C-480/06 Komisija pret Vāciju [2009], Eiropas Tiesas ziņojumi I-04747, 33. punkts.

⁷ Lieta C-107/98, *Teckal Srl* pret *Comune di Viano* un *Azienda Gas-Acqua Consorziale (AGAC) di Reggio Emilia*, [1999] ECR I-08121, 50. punkts.

⁸ Lieta C-84/03 Komisija pret Spāniju, 2005, Eiropas Tiesas ziņojumi, I-00139, 40. punkts.

⁹ Ņemot vērā priekšmetu — publisko iestāžu savstarpējo sadarbību — šī piezīme risina tikai jautājumu par "līgumslēdzēju iestāžu" rīcību Direktīvas 2004/18/EK nozīmē, nevis "valsts uzņēmumu" rīcību atbilstīgi definīcijai Sabiedrisko pakalpojumu direktīvā vai privāto uzņēmumu rīcību, kuri darbojas uz īpašu vai ekskluzīvu tiesību pamata, kas definēts Direktīvā 2004/17/EK. Attiecībā uz "līgumslēdzējām iestādēm", kas ietilpst Sabiedrisko pakalpojumu direktīvas "līgumslēdzēja" definīcijā, ir jāpiezīmē, ka to konkrēto situāciju attiecībā uz publisko iestāžu savstarpējo sadarbību Tiesa nekad nav nepārprotami izskatījusi. Secinājumiem, kas izdarīti par "līgumslēdzējām iestādēm", vispār PĒC ANALOĢIJAS būtu jābūt spēkā arī tad, kad tās darbojas kā "līgumslēdzēji", izņemot gadījumus, kad varētu būt ievērojama piemērojamo normu atšķirība. Jāievēro arī tas, ka Sabiedrisko pakalpojumu direktīvas 23. pantā ir ietverti noteikumi par konkrētiem publisko iestāžu savstarpējās sadarbības veidiem (iespējama arī trīsstūrveida sadarbība).

¹⁰ Lieta C-26/03, *Stadt Halle* un *RPL Recyclingpark Lochau GmbH* pret *Arbeitsgemeinschaft Thermische Restabfall- und Energieverwertungsanlage TREA Leuna*, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-00001, 48. punkts.

izpratnē. Šādos apstākļos ES publiskā iepirkuma tiesību akti nav piemērojami. Piemērs: vispārīga vienošanās starp kaimiņu pašvaldībām, ka to attiecīgie orķestri uzstāsies otras pilsētas svinībās.

Ja līgumslēdzējas iestādes viena ar otru slēdz līgumus ar atlīdzību (t. i., iesaistot savstarpējas tiesības un pienākumus), rodas jautājums, vai tos var neietilpināt ES publiskā iepirkuma direktīvu darbības jomā, par spīti vispārīgajam noteikumam, pēc kura tajā ietilpst līgumi starp atšķirīgām juridiskajām personām. Saskaņā ar Tiesas judikatūru zināmos apstākļos tas patiešām ir iespējams. Ja līgumslēdzējas iestādes sadarbojas nolūkā kopīgi nodrošināt uzdevumus valsts interesēs, tad tas var būt saistīts ar līgumtiesību piešķiršanu, neskarot pienākumu piemērot ES publiskā iepirkuma tiesības. Tāda sadarbība var izpausties kā kopīga kontrole attiecībā uz trešu vienību, kurai uzticēts veikt uzdevumu ("vertikālā/institucionalizētā sadarbība"). Vai arī to var īstenot, neradot jaunu vai īpaši norīkotu vienību ("horizontālā/neinstitucionalizētā sadarbība").

3.2. Sadarbība caur atsevišķām juridiskām vienībām ("institucionalizētā/vertikālā sadarbība", "judikatūra par iestādes iekšējām attiecībām")

Ir ierasts, ka ES publiskā iepirkuma direktīvas ir spēkā tad, ja līgumslēdzējas iestādes slēdz publiskā iepirkuma līgumus, t. i., līgumus ar atlīdzību, kurus paraksta ar trešu personu un kuru priekšmets ir būvdarbu veikšana, preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana direktīvās noteiktajā nozīmē. Tās ir spēkā arī tad, kad līgumslēdzējas iestādes slēdz būves koncesijas atbilstīgi Publiskā sektora direktīvai.

Lietā *Teckal*¹¹ Tiesa šo normu interpretēja funkcionāli. Tā noteica divus kumulatīvus kritērijus, pēc kuriem attiecības starp līgumslēdzēju iestādi un citu juridisku personu var atbrīvot no ES publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanas. Pēc Tiesas nolēmuma šādas attiecības neietilpst ES publiskā iepirkuma darbības jomā, ja:

- (1) līgumslēdzēja iestāde īsteno tādu pašu attiecīgās juridiskās personas **kontroli, kādu tā īsteno attiecībā uz savām struktūrvienībām**, un
- (2) tajā pašā laikā minētā juridiskā persona **veic būtisko savas darbības daļu kontrolējošas(-o) līgumslēdzējas(-u) iestādes(-u) labā**¹².

Tādējādi saskaņā ar **līgumslēdzēju iestāžu pašorganizācijas pilnvarām** Tiesa konstatēja, ka ES publiskā iepirkuma tiesības (t. i., ne tikai direktīvas, bet arī Līguma principi) nav piemērojamas, ja kāda līgumslēdzēja iestāde slēdz līgumu ar trešu personu, kas ir tikai **formāli, bet ne pēc būtības neatkarīga no tās**. Šī judikatūra aptver situācijas, kurās trešajā personā **nav iesaistīts privātais kapitāls** un tā ir **atkarīga** no

¹¹ Lieta C-107/98, *Teckal*, 50. punkts. "*Lai noteiktu, vai ir līgums, valsts tiesai ir jānosaka, vai ir bijusi vienošanās starp divām atsevišķām personām. Šajā ziņā (...) principā pietiek ar to, ka līgums ir noslēgts starp, no vienas puses, vietējo pašvaldību un, no otras puses, personu, kas juridiski ir atsevišķi no minētās vietējās pašvaldības. Situācija var būt citāda tikai tad, ja pašvaldības iestāde attiecībā uz konkrēto personu īsteno tādu pašu kontroli kā attiecībā uz saviem dienestiem un vienlaikus šī persona nozīmīgu daļu savu pienākumu veic šajā(-ās) pašvaldības iestādē(-ēs).*"

¹² Pēc Tiesas sprieduma Itālijas *Consiglio di Stato* secināja, ka AGAC ir Vjāno iekšējais uzņēmums (*Consiglio di Stato, Sezione Quinta*, 2001. gada 9. maija spriedums Nr. 2605).

līgumslēdzējas iestādes **gan organizatoriskā, gan saimnieciskā aspektā**. Piemērs: pilsētas dome nodrošina transporta pakalpojumus pilsētas teritorijā, izmantojot transporta uzņēmumu, kas tai pilnīgi pieder un ir tās kontrolē.

Sekojošajos spriedumos¹³ Tiesa konkretizēja, ka tās koncepcija par iestādes iekšējām attiecībām ir attiecināma arī uz publisko iestāžu savstarpējo sadarbību, nosakot, ka abus lietas *Teckal* kritērijus var kopīgi izpildīt vairākas līgumslēdzējas iestādes. Piemērs: divu pilsētu domes to teritorijā nodrošina transporta pakalpojumus caur transporta uzņēmumu, kas tām kopīgi pieder un ko tās kopīgi kontrolē.

Šajā dokumentā tāda sadarbība tiek kvalificēta kā "institucionalizēta" jeb "vertikāla", jo tajā ir iesaistītas līgumslēdzējas iestādes, kas uzdevuma veikšanai nolīgst atsevišķu kopīgi piederošu un kopīgi kontrolētu vienību, kas darbojas kā piegādātājs.

Šo izņēmumu, kas saistīts ar iekšējām attiecībām, Tiesa ir atzinusi saistībā gan ar iepirkuma līgumiem un būves koncesijām, uz ko attiecas ES publiskā iepirkuma direktīvas, gan ar pakalpojumu koncesijām, uz ko citādi attiecas Līguma principi.

Šajā sakarā jāievēro, ka attiecības starp, no vienas puses, kontrolējošo(-ām) līgumslēdzēju(-ām) iestādi(-ēm) un, no otras puses, kontrolējamo vienību gan varētu tikt atbrīvotas no ES publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanas tāpēc, ka šajā situācijā kontrolējamā iestāde ir iekšēja, tomēr struktūra, kas ir kvalificējama kā iekšēja vienība, mēdz būt arī kvalificējama kā "publisko tiesību subjekts", kam ir pienākums ievērot ES publiskā iepirkuma noteikumus attiecībā uz tā veikto iepirkumu.

Nākamajās iedaļās detalizēti aprakstīti Tiesas judikatūras par iestāžu iekšējām attiecībām attiecīgie nosacījumi, kas ir jāvērtē, lemjot par to, vai ES publiskā iepirkuma noteikumi ir piemērojami vai nav.

3.2.1. Līdzdalība iekšējās vienības kapitālā

Saskaņā ar Tiesas judikatūru līgumslēdzēja iestāde nevar iekšēji kontrolēt vienību, ja tās īpašumā līdzdalība ir arī vienam vai vairākiem privātiem uzņēmumiem¹⁴. Tas attiecas arī uz gadījumu, kad līgumslēdzēja iestāde spēj neatkarīgi pieņemt visus lēmumus par minēto vienību neatkarīgi no privātās līdzdalības. Tiesa sprieda, ka attiecības starp līgumslēdzēju iestādi un tās struktūrvienībām regulē apsvērumi un prasības, kas atbilst valsts interešu mērķu sasniegšanai. Turpretim jebkāda privāta kapitāla piesaiste uzņēmumam notiek privātu interešu vārdā, un tai ir pavisam atšķirīgi mērķi¹⁵. Tas attiecas arī uz privāta uzņēmuma "tīrām kapitāla injekcijām" iekšējā vienībā (kas nozīmē,

¹³ Lietas C-324/07, *Coditel Brabant SA pret Commune d'Uccle un Région de Bruxelles-Capitale*, [2008] Eiropas Tiesas ziņojumi I-08457 un C-573/07, *Sea Srl pret Comune di Ponte Nossa*, [2009] Eiropas Tiesas ziņojumi I-08127.

¹⁴ "Toties privāta uzņēmuma dalība tādas uzņēmēj sabiedrības kapitālā, kurā piedalās arī attiecīgā līgumslēdzēja iestāde, pat ja šī dalība ir mazākumā, jebkurā gadījumā izslēdz līgumslēdzējas iestādes iespēju kontrolēt šo uzņēmēj sabiedrību tādā veidā, kādā tā kontrolē pašas dienestus." (Lieta C-26/03, *Stadt Halle*, 49. punkts.)

¹⁵ Lieta C-26/03, *Stadt Halle*, 50. punkts.

piemēram, akciju pirkumu, nevis standarta aizdevumu piešķiršanu¹⁶), pat ja nav saistīts ar operacionāliem ieguldījumiem.

- Privātā kapitāla potenciālas turpmākas līdzdalības nozīme

To, vai tā uzņēmuma kapitālā, kuram tiek piešķirtas publiskā iepirkuma līgumtiesības, eksistē privāta līdzdalība, pēc vispārīga noteikuma nosaka **piešķiršanas brīdī**^{17,18}. Uzņēmuma kapitāla atvēršanu investoriem nākotnē ņem vērā tikai tad, ja brīdī, kad uzņēmumam tiek piešķirts līgums, šādai atvēršanai ir konkrēts mērķis un tā notiek īslaicīgi¹⁹.

Gluži teorētiskā iespēja, ka privātai personai var būt līdzdalība iekšējās vienības kapitālā, pati par sevi nav šķērslis iekšējām attiecībām starp līgumslēdzēju iestādi un tās uzņēmumu²⁰.

Taču, ja līgums uzņēmumam tiktu piešķirts bez konkursa, pamatojoties uz izņēmumu saistībā ar iekšējām attiecībām, sekojoša privātu ieguldītāju līdzdalības ieguve uzņēmumā jebkurā brīdī līguma derīguma laikā nozīmētu līgumtiesību piešķiršanas **pamatnosacījuma maiņu**. Tādos apstākļos par līgumu ir jāriko konkurss²¹.

- 100 % publiskā sektora līdzdalība iekšējās vienības kapitālā

Turpretim piederība vienīgi līgumslēdzējām iestādēm būtu jāuzskata par norādi, ka pastāv kontrole, kas vajadzīga, lai varētu piemērot izņēmumu attiecībā uz iekšējām attiecībām, bet ne par faktoru, kas pats par sevi ir izšķirīgs²².

Šī norāde tiek noraidīta gadījumā, kad līgumslēdzējas iestādes izveido peļņošu uzņēmumu, kas ir no tām pilnīgi atkarīgs. To ilustrē arī lieta *Parking Brixen*, kurā vienība līgumtiesību piešķiršanas brīdī piederēja vienai līgumslēdzējai iestādei, taču tai bija

¹⁶ To neuzskatītu par "standarta" aizdevumu, piemēram, ja to varētu pārvērst iekšējās vienības akcijās, kas ir iespēja to atmaksāt.

¹⁷ Lietas C-26/03, *Stadt Halle*, 15. un 52. punkts, un C-573/07, *Sea*, 47. punkts.

¹⁸ Izņēmuma kārtā īpašu apstākļu dēļ var ņemt vērā notikumus pēc tās dienas, kurā attiecīgais līgums ir piešķirts. It īpaši tas ir tādā gadījumā, kad akcijas līgumslēdzējā uzņēmumā, kurš agrāk pilnīgi piederējis līgumslēdzējai iestādei, mākslīgas shēmas rezultātā tiek pārvestas privātam uzņēmumam neilgi pēc tam, kad minētajam uzņēmumam ir piešķirts konkrētais līgums (par to sk. Lietu C-29/04 Komisija pret Austriju, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-9705, 38.–41. punkts).

¹⁹ *Sea*, 50. punkts.

²⁰ Sk. *IPPP* paziņojumu, 14. zemspītras piezīmi. Pa to laiku šo nostāju Tiesa ir apstiprinājusi Lietā C-371/05, Komisija pret Itāliju, [2008] Eiropas Tiesas ziņojumi I-00110, 29. punkts.

²¹ *Sea*, 53. punkts.

²² Lieta C-340/04, *Carbotermo SpA un Consorzio Alisei* pret *Comune di Busto Arsizio un AGESP SpA.*, [2006] Eiropas Tiesas ziņojumi I-04137, 37. punkts: "tāds apstāklis – kurš gan nav noteicošais – ka līgumslēdzējai iestādei vienai vai kopā ar citiem publisko tiesību subjektiem pieder visas līgumslēdzējas sabiedrības kapitāla daļas, norāda, ka šī līgumslēdzēja iestāde kontrolē līgumslēdzēju sabiedrību gluži tāpat kā savus dienestus".

zināma neatkarība²³ (sk. nākamo iedaļu), kas ļāva Tiesai noliegt tās statusu iekšējās attiecībās.

3.2.2. Pirmais lietas Teckal kritērijs. Nepieciešamā iekšējās vienības kontrole (organizatoriskā atkarība)

Līgumslēdzējai iestādei ir jāīsteno tāda pati attiecīgās juridiskās personas "kontrolē, kādu tā īsteno attiecībā uz savām struktūrvienībām"²⁴. Nav svarīgs kontroles īstenošanas veids, t. i., to var veikt **ar privāto vai publisko tiesību pilnvarām**. Izvērtējot tādas pašas kontroles prasību, ir "ir jāņem vērā tiesību aktu noteikumu un atbilstošo apstākļu kopums. .. Ir jāpastāv **noteicošai ietekmei gan attiecībā uz tā stratēģiskajiem mērķiem, gan svarīgiem lēmumiem**"²⁵.

Šajā sakarā ir jāņem vērā tālāk iztirzātie elementi.

- Vairāku līgumslēdzēju iestāžu kopīga kontrole pār iekšēju vienību

Spriedumā *Coditel* lietā Tiesa noteica jaunus elementus, kas attiecas uz pirmo kritēriju *Teckal* lietā. Tiesa paskaidroja, ka, lai gan iekšējās vienības kontrolei ir jābūt efektīvai, nav būtiski, vai tā tiek īstenota individuāli. Tādējādi tā apstiprināja principu, ka **kontroli pirmā lietas Teckal kritērija nozīmē var īstenot kopīgi**.

Tiesa ir attaisnojusi šādu plašāku interpretāciju galvenokārt tāpēc, ka šā kritērija stingrāka piemērošana padarītu lietā *Teckal* noteikto izņēmumu par nepiemērojamu vairumā gadījumu, kas saistīti ar sadarbību starp līgumslēdzējām iestādēm. Tādā pašā garā Tiesa ir noteikusi, ka **procedūra, ko kontrolējošās iestādes izmanto kolektīvo lēmumu pieņemšanā, ir nebūtiska**. Piemēram, vairākuma balsojuma izmantošana neliedz konstatēt (kopīgu) kontroli, ko īsteno visas līgumslēdzējas iestādes, kuras piedalās²⁶. No tā izriet: "ja pašvaldība kļūst par mazākuma kapitāldaļu turētāju akciju sabiedrībā ar pilnībā publisku kapitālu, lai attiecīgajai sabiedrībai [piešķirtu] sabiedrisko pakalpojumu pārvaldību, kontroli, kuru attiecīgajā sabiedrībā iesaistītās pašvaldības īsteno, var uzskatīt par kontroli, kas ir tāda pati kā kontrole, kuru tās īsteno pār saviem dienestiem, tad, ja to šīs pašvaldības īsteno kopā"^{27,28}.

- Varas pār iekšējo vienību nepieciešamais apmērs

²³ Lieta C-458/03, *Parking Brixen GmbH* pret *Gemeinde Brixen* un *Stadtwerke Brixen AG.*, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-08585, 70. punkts.

²⁴ Lieta C-107/98, *Teckal*, 50. punkts.

²⁵ Lieta C-458/03, *Parking Brixen*, 65. punkts; Lieta C-371/05, 24. punkts.

²⁶ C-324/07, *Coditel*, 51. punkts.

²⁷ C-573/07, *Sea*, 63. punkts.

²⁸ Lietā C-231/03, *Consorzio Aziende Metano (Coname)* pret *Comune di Cingia de' Botti*, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-07287, Tiesa uzskatīja, ka mazākuma kapitāldaļa 0,97 % ir tik maza, ka tā neļauj pašvaldībai īstenot koncesionāra iekšējo kontroli. Tomēr turpmākos konstatējumos Tiesa ir pieļāvusi iespēju, ka iekšējo vienību kontrolē vairākas līgumslēdzējas iestādes, kurām katrai atsevišķi varētu būt niecīga mazākuma kapitāldaļa.

Lai izpildītu pirmo lietā *Teckal* izvirzīto kritēriju, līgumslēdzējai iestādei ir jā saglabā pietiekama kontrole, lai tai būtu iespējams ierobežot attiecīgās vienības rīcības brīvību.

Lietā *Coditel* tas, ka koncesionāra **lēmumu pieņemšanas struktūras** sastāvēja tikai no tādu līgumslēdzēju iestāžu pārstāvjiem, kuras piedalījās sadarbībā, tika uzskatīts par spēcīgu norādi uz to, ka eksistē iekšējā kontrole.

Iekšējās vienības **korporatīvā forma** *pati par sevi* nav izšķirīga, bet tā var kalpot par norādi. Piemēram, lietā *Coditel* Tiesa uzsvēra, ka iekšējā vienība nav tādas akciju sabiedrības formā, "*kas spēj sasniegt mērķus neatkarīgi no saviem akcionāriem, bet pašvaldību kooperatīvas sabiedrības formā*". Saskaņā ar attiecīgajiem valsts likumiem pēdējā nevar būt komerciāla²⁹.

Lietā *Carbotermo*³⁰ Tiesa konstatēja, ka vienas līgumslēdzējas iestādes kontrole pār citu vienību, kas ir tikai **rīcības spējas, ko uzņēmējdarbības tiesības dod** akcionāru vairākumam, varētu nebūt pietiekama, lai to uzskatītu par kontroli lietas *Teckal* pirmā kritērija nozīmē. Šādā gadījumā līgumslēdzējas iestādes pilnvarām ietekmēt attiecīgās vienības lēmumus tiek uzlikti ievērojami ierobežojumi³¹. Līdzīgā kārtā, ja līgumslēdzēja iestāde ietekmē vienības lēmumus tikai caur **kontrolakciju sabiedrību**, tas var vājināt kontroli, ko varētu īstenot līgumslēdzēja iestāde. Līdz ar to nav izpildāms lietas *Teckal* pirmais kritērijs³².

Lietā *Sea*³³ iekšējā vienība bija sabiedrība ar ierobežotu atbildību. Tā kā šī uzņēmuma forma neizslēdza iekšējās kontroles iespēju, Tiesa detalizēti izpētīja, kādas īpašas pilnvaras ir līgumslēdzējām iestādēm, it sevišķi pilnvaras, kas tām ļauj kontrolēt iekšējās vienības vadības struktūras un kas pārsniedz parastās normas, kas piemērojamas šādai kontrolei sabiedrībā ar ierobežotu atbildību.

- Iekšējās vienības potenciālā neatkarība/orientācija uz tirgu

Lietās *Coditel* un *Sea* Tiesa uzskatīja, ka tad, ja kontrolētā vienība kļūst orientēta uz tirgu un tai ir tāda neatkarība, ka līgumslēdzēju iestāžu īstenotā kontrole kļūst niecīga, lietas *Teckal* pirmais kritērijs vairs netiek izpildīts. Šajā sakarā ir jāņem vērā kontrolētās vienības darbību **materiālie un ģeogrāfiskie apmēri** un tās **iespējas nodibināt attiecības ar uzņēmumiem privātajā sektorā**³⁴. Ka kontrolētajai vienībai trūkst orientācijas uz tirgu, varētu izsecināt tad, ja kontrolētās vienības **ģeogrāfiskie apmēri** nepārsniedz to līgumslēdzēju iestāžu teritoriju, kurām tā pieder, un **darbības diapazons** (citiem vārdiem — tās sasniedzamie mērķi)³⁵ ir ierobežots ar minēto līgumslēdzēju iestāžu uzdevumu veikšanu. Pārbaudes rezultātā tika konstatēts, ka iekšējā kontrole pastāv lietās *Coditel* un *Sea*, bet ne lietā *Parking Brixen*.

²⁹ *Coditel*, 37. punkts.

³⁰ Sk. 22. zemsvītras piezīmi.

³¹ *Carbotermo*, 38. punkts, *Parking Brixen*, 70. punkts.

³² *Carbotermo*, 38. un 39. punkts.

³³ Sk. 27. zemsvītras piezīmi.

³⁴ C-324/07, *Coditel*, 36. punkts, C-573/07, *Sea*, 73. punkts.

³⁵ *Coditel*, 38. punkts, *Sea* 74.–76. punkts.

Kontrolētā vienība var **nodibināt attiecības ar uzņēmumiem privātajā sektorā**, ja tie paliek kā atsevišķi gadījumi pretstatā vienības pamatdarbībai, t. i., publisko pakalpojumu pārvaldībai³⁶. Pilnīgs aizliegums dibināt attiecības ar privātā sektora uzņēmumiem padarītu par bezjēdzīgu lietas *Teckal* 2. kritēriju.

Piemērs: ja iekšējās vienības galvenā darbība ir atkritumu savākšana kontrolējošo līgumslēdzēju iestāžu uzdevumā un selektīva atkritumu šķirošana, varētu būt vajadzīga tāda papildu darbība kā īpašu kategoriju otrreizēji izlietojamo atkritumu pārdošana specializētām privātajām struktūrām pārstrādāšanai³⁷.

3.2.3. *Otrais lietas Teckal kritērijs. Iekšējās vienības darbības būtiskai daļai jāpaliek kontrolējās(-o) vienības(-u) doto uzdevumu robežās (saimnieciskā atkarība)*

Lai varētu savā labā izmantot izņēmumu attiecībā uz iekšējām attiecībām, kontrolētajai vienībai ir jāveic **būtiska tās darbību daļa** kopā ar kontrolējošo(-ām) līgumslēdzēju(-ām) iestādi(-ēm). Šā kritērija mērķis ir nodrošināt, lai ES publiskā iepirkuma noteikumi būtu piemērojami arī tad, ja vienība, kas ir vienas vai vairāku līgumslēdzēju iestāžu kontrolē, darbojas tirgū un tādēļ varētu konkurēt ar citiem uzņēmumiem³⁸.

Lietā *Carbotermo* Tiesa konstatēja, ka Sabiedrisko pakalpojumu direktīvā paredzētā uz apgrozījumu balstītā robežvērtība 80 %, kuru pārsniedzot, saistītajiem uzņēmumiem piešķirtie līgumi var būt ārpus minētās direktīvas darbības jomas, nav izmantojama atsaucei Publiskā sektora direktīvas izpildes vajadzībām³⁹.

Tomēr tajā pašā spriedumā Tiesa sniedza būtiskus paskaidrojumus par apzīmējumu "būtiska darbību daļa"⁴⁰. Pēc Tiesas uzskata šis kritērijs ir izpildīts tikai tad, ja iekšējās vienības darbības **principā** ir veltītas līgumslēdzējai iestādei. Citādām darbībai ir jābūt tikai **blakusnozīmei**.

Šajā vērtēšanā nozīme ir **visām tām darbībām, ko iekšējā vienība veic līgumslēdzējas iestādes piešķirtā līguma ietvaros**. Šim apsvērumam ir nozīme neatkarīgi no saņēmēja personas (vai tā būtu pati līgumslēdzēja iestāde, vai pakalpojumu lietotājs), no vienības, kas maksā līgumslēdzējam (vai tā būtu kontrolējošā iestāde, vai trešas personas, kas izmanto pakalpojumus), un teritorijas, kurā pakalpojumi tiek sniegti.

Ja iekšējo vienību kopīgi kontrolē vairākas līgumslēdzējas iestādes, nosacījumu, kas attiecas uz "būtisku tās darbību daļu", var izpildīt, ja minētā iekšējā vienība minētās darbības veic nevis obligāti kopā ar vienu no minētajām līgumslēdzējām iestādēm, bet ar visām šīm iestādēm kopā. Līdz ar to **darbības, kas ir jāņem vērā gadījumā, kad ir**

³⁶ C-573/07, *Sea*, 79.–80. punkts.

³⁷ C-573/07, *Sea*, 78. punkts.

³⁸ *Carbotermo*, 60. punkts.

³⁹ *Carbotermo*, 55. punkts. (Šis spriedums attiecas uz "vecu" Sabiedrisko pakalpojumu direktīvu (93/38). Taču "jaunās" Sabiedrisko pakalpojumu direktīvas (2004/17/EK) 23. pants līdzīgā kārtā nosaka uz apgrozījumu balstītu robežvērtību 80 %, kuru pārsniedzot, t. s. saistītajiem uzņēmumiem piešķirtie līgumi var būt ārpus minētās direktīvas darbības jomas.)

⁴⁰ *Carbotermo*, 63.–68. punkts.

iekšēja vienība, kuru kontrolē vairākas līgumslēdzējas iestādes, ir tās darbības, ko tā veic kopā ar visām šīm iestādēm⁴¹.

3.2.4. Citi atklāti jautājumi attiecībā uz iekšējo attiecību scenārijiem

Sekojošie jautājumi Tiesas judikatūrā vēl nav tieši aplūkoti, taču praksē tie var rasties.

- Vai kontrolējošajā vienībā var būt privātais kapitāls?

Jautājums par potenciālu privāto kapitālu kontrolējošajā vienībā var rasties gadījumā, ja runa ir par publisko tiesību subjektiem un nevar izslēgt, ka tiem tomēr ir iespējas īstenot iekšēju kontroli pār citu vienību.

- Vai ir iespējama "līgumtiesību piešķiršana no apakšas uz augšu" (kontrolēta vienība piešķir līgumu mātesiestādei)?

Gadījumā ar "līgumtiesību piešķiršanu no apakšas uz augšu" var novērot, ka tomēr paliek spēkā iekšējo attiecību loģika, t. i., nav divu vienību ar neatkarīgu gribu.

- Vai ir iespējami līgumi starp "māsasiestādēm" (līgumi starp divām iekšējo attiecību vienībām, kuras kontrolē viena un tā pati mātesiestāde)?

Gadījumā ar "līgumiem starp māsasiestādēm" neviena no vienībām nekontrolē otru, bet tās abas kontrolē viena un tā pati mātesiestāde. Neliekas, ka "iekšējo attiecību" judikatūra atbrīvo no iepirkuma noteikumu darbības jomas parastus publiskā iepirkuma līgumus starp šīm vienībām ("māsasiestādēm"), jo neviena no tām nekontrolē otru. Tomēr tā varētu formāli atbilst judikatūrai par iekšējām attiecībām, ja, piemēram, līgumslēdzēja iestāde, kurai pieder divas iekšējās vienības un kuras tā kontrolē, pasūta konkrētas preces no viena no saviem iekšējiem uzņēmumiem un adresē piegādi otram.

3.3. Neinstitucionalizētā/horizontālā sadarbība valsts uzdevumu kopīgai izpildei⁴²

3.3.1. ES publiskā iepirkuma noteikumos neietilpstošas līgumslēdzēju iestāžu horizontālās sadarbības būtiskās iezīmes

Ar spriedumu lietā *Hamburg*⁴³ Tiesa akceptēja arī publisko iestāžu savstarpējo sadarbību ārpus koncepcijas par kopīgi kontrolētu iekšējo vienību izmantošanu. Tiesa uzsvēra, ka ES tiesības neliek līgumslēdzējām iestādēm izmantot kādu konkrētu juridisku formu, lai kopīgi veiktu savus publisko pakalpojumu uzdevumus⁴⁴. Šajā dokumentā šāda veida

⁴¹ *Carbotermo*, 70.–71. punkts.

⁴² Tiesa īpaši nedefinēja šo terminu, norādot uz to savā spriedumā, tāpēc atklāts jautājums par to, vai tas attiecas uz uzdevumiem, i) kurus faktiski veic līgumslēdzēja iestāde, ii) kurus tā var likumīgi veikt, vai iii) kurus veikt tai ir juridisks pienākums. Komisijas dienesti uzskata, ka šo jēdzienu ir iespējams interpretēt plašā nozīmē.

⁴³ Sk. 6. zemsvītras piezīmi.

⁴⁴ Turpat, 47. lpp.

sadarbība tiek kvalificēta kā "neinstitucionalizēta" jeb "horizontāla", un tā iesaista dažādas līgumslēdzējas iestādes.

Līdz šim šis ir bijis vienīgais Tiesas spriedums par publisko iestāžu savstarpējo sadarbību, kurā nav iesaistītas kopīgi kontrolētas iekšējās vienības. Liekas, ka nolūkā nonākt pie sava secinājuma Tiesa ir balstījusies uz daudziem atsevišķiem apstākļiem, kuri bija nozīmīgi šajā konkrētajā lietā.

Lai vai kā, ņemot vērā sprieduma aspektus, kuriem varētu būt vispārīga nozīme, liekas racionāli no tā secināt, ka līgumslēdzējas iestādes var savā starpā dibināt horizontālu sadarbību (neizveidojot kopīgi kontrolētu "iekšēju" vienību), kurā ietilpst tādu vienošanos slēgšana, uz kuriem neattiecas ES publiskā iepirkuma noteikumi, ja tiek izpildīti vismaz šādi nosacījumi:

- izkārtojums aptver tikai līgumslēdzējas iestādes, nav privātā kapitāla dalības⁴⁵,
- vienošanās pēc rakstura ir īsts sadarbības līgums, kura mērķis ir kopīga uzdevuma vienota izpilde pretstatā parastam iepirkuma līgumam; kā arī
- to sadarbību nosaka tikai ar valsts interesēm saistīti apsvērumi.

3.3.2. *Patiesas "sadarbības" nošķiršana no parasta iepirkuma līguma*

Balstoties uz spriedumu lietā *Hamburg*, sadarbības mērķis ir **vienoti nodrošināt tāda valsts uzdevuma izpildi, kurš ir jāveic visiem sadarbības partneriem**. Tādu vienotu izpildi raksturo līgumpartneru dalība un abpusēji pienākumi, kas rada abpusējas sinerģijas efektu. Tas automātiski nenozīmē, ka katrs no sadarbības partneriem uzdevuma izpildē piedalās līdzvērtīgi — sadarbība var balstīties uz uzdevumu sadali vai zināmu specializāciju. Tomēr līgumam jābūt vērstam uz **kopīgu mērķi**, vienotu vienu un tā paša uzdevuma veikšanu.

Piemērs: ja sadarbības partneru kopīgais mērķis ir atkritumu pārstrāde, tie var sadalīt attiecīgos uzdevumus tā, ka viens nodrošina atkritumu savākšanu, otrs — sadedzināšanu.

No Tiesas judikatūras vispārīgi noprotams, ka līgumam pēc rakstura jābūt īstas sadarbības līgumam pretstatā parastam iepirkuma līgumam, kur viena no pusēm veic noteiktu uzdevumu par atlīdzību⁴⁶. Tādu vienpusēju vienas līgumslēdzējas iestādes uzdevumu otrai nevar uzskatīt par sadarbību.

Piemērs: pilsētas administratīvajām ēkām citas pilsētas komunālais uzņēmums bez

⁴⁵ Lietas *Hamburg* spriedumā Tiesa norādīja uz "varas iestādēm", taču pēc Komisijas dienestu uzskata šāda horizontāla sadarbība varētu būt pieejama visu kategoriju līgumslēdzējām iestādēm, t. i., arī publisko tiesību subjektiem. No otras puses, no kritērija, ka šādā horizontālā sadarbībā nedrīkst būt iesaistīts privātais kapitāls, loģiski izriet, ka tā nebūtu iespējama šādiem publisko tiesību subjektiem, kuros ir iesaistīts privātais kapitāls.

⁴⁶ Sk. Lietu C-275/08, Komisija pret Vāciju, [2009] Eiropas Tiesas ziņojumi I-00168.

iepriekšēja iepirkuma konkursa piegādā elektrību.

Sadarbību nosaka apsvērumi, kas saistīti ar valsts interešu mērķu sasniegšanu. Tādējādi, lai gan tā var būt saistīta ar abpusējām tiesībām un pienākumiem, tā nevar būt saistīta ar **finanšu pārvedumiem** starp publiskās sadarbības partneriem, izņemot tādus, kas atbilst būvdarbu/pakalpojumu/piegāžu **faktisko** izmaksu kompensācijai: pakalpojumu sniegšana par atlīdzību ir raksturīga iepirkuma līgumiem, uz kuriem attiecas ES publiskā iepirkuma normas.

3.3.3. *Iespējamie ierobežojumi attiecībā uz darbībām komerciālajā tirgū*

Tiesa ir noteikusi, ka sadarbību var virzīt tikai valsts interešu apsvērumi. Tātad sadarbība nebūtu atbrīvojama, ja to virzītu jeb principā noteiktu citādi apsvērumi, it sevišķi — komerciāli. Tādēļ sadarbības partneriem principā nebūtu sadarbības ietvaros jāveic darbības tirgū. Citiem vārdiem, sadarbības līgumā nebūtu jāiekļauj darbības, kas piedāvājamas atvērtajā tirgū⁴⁷.

Piemērs: ja lietā *Hamburg* sadarbības partneri būtu uzbūvējuši atkritumu sadedzināšanas iekārtu, kuras jauda pārsniegtu to vajadzības, ar mērķi lieko jaudu ar peļņu pārdot atvērtajā tirgū, to sadarbību nebūtu virzījuši vienīgi valsts interešu apsvērumi un prasības.

3.4. **Kopsavilkums**

Ņemot vērā iepriekš teikto, var konstatēt, ka uz parastiem iepirkuma līgumiem starp līgumslēdzējām iestādēm turpina attiekties iepirkuma pienākumi (piem., zināmu pakalpojumu iegāde no citas līgumslēdzējas iestādes). Tomēr līgumslēdzējas iestādes var izveidot struktūras savstarpējai sadarbībai, tās institucionalizējot vai ne⁴⁸.

Pēc Komisijas dienestu uzskata abas publisko iestāžu savstarpējās vertikālās un horizontālās sadarbības formas ir divi līdzvērtīgi līdzekļi, ar kuriem līgumslēdzējas iestādes var organizēt savu valsts uzdevumu izpildi ārpus ES publisko iepirkuma tiesību piemērošanas jomas. Tiesa ir nepārprotami apstiprinājusi, ka ES tiesības neliek

⁴⁷ Ja praktisku iemeslu dēļ pilnīga neiekļaušana būtu pretstatā vispārības interesēm, kas nosaka sadarbību (piemēram, resursu ekonomiskai izlietošanai), tad varētu būt pieņemama izteikti papildinoša un margināla darbība ar vienībām, kuras nepiedalās sadarbībā (piemēram, lieko jaudu racionāla izmantošana).

⁴⁸ Ir iebilsts, ka līdz ar Lisabonas līguma stāšanos spēkā šī Tiesas judikatūra būtu aplūkojama citādā aspektā. Ir taisnība, ka līdz ar Lisabonas līgumu ES tiesisko sistēmu kopumā ietekmē lielākas izmaiņas, kas jāņem vērā arī ES sekundāro tiesību aktu interpretācijā. Viens no Lisabonas līguma ieviestajiem grozījumiem ir vietējās un reģionālās pašpārvaldes atzīšana (LES 4. panta 2. punkts). Turklāt 26. protokola Par sabiedriskiem pakalpojumiem 1. pants atzīst valsts, reģionālo un vietējo iestāžu būtisko lomu un lielo rīcības brīvību, sniedzot, pasūtot un organizējot vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumus, lai, cik vien iespējams, ievērotu patērētāju vajadzības. Šie noteikumi apstiprina varas iestāžu tiesības lemt par to, kā izpildīt pakalpojumus, kuri tiem ir jāsniedz sabiedrībai. No otras puses, tā kā šo tiesību pastāvēšana netika apstrīdēta arī agrāk, ir skaidrs, ka tās ir īstenojamas saskaņā ar citiem ES tiesību aktu noteikumiem. Tādējādi dažreiz līgumslēdzēju iestāžu izvēlētie risinājumi varētu būt saistīti ar vajadzību ievērot ES publiskā iepirkuma tiesības. ES tiesību akti nespiež līgumslēdzējas iestādes izvēlēties ārējus pakalpojumus, taču liek nodrošināt, ka tad, ja līgumslēdzējas iestādes izlemj iesaistīt atsevišķu publisku vai privātu vienību uz komerciāla pamata, tas notiek pārrēdzami un bez diskriminācijas.

līgumslēdzējām iestādēm izmantot kādu konkrētu juridisku formu, lai kopīgi veiktu savus publisko pakalpojumu uzdevumus. Lai gan strukturālā ziņā ir divi veidi publisko iestāžu savstarpējai sadarbībai ārpus ES publiskā iepirkuma tiesībām, tiem ir dažas kopīgas īpatnības.

- Pašu resursu izmantošana sadarbībā ar citiem

Līgumslēdzēja iestāde var veikt uzdevumus valsts interesēs ar pašu resursiem, neizmantojot vienības, kas nav tās struktūrvienības, un tā to var darīt sadarbībā ar citām līgumslēdzējām iestādēm⁴⁹ vai nu institucionalizētā sadarbībā caur kopīgi kontrolētu iekšēju vienību, vai bez šādas institucionalizētas formas.

- Piedalās tikai līgumslēdzējas iestādes; netiek iesaistīts privātais kapitāls

Otrkārt, no Tiesas judikatūras šķiet izrietam⁵⁰, ka valsts iestāžu savstarpējai sadarbībai, lai to atbrīvotu no ES publiskā iepirkuma normu piemērošanas, jābūt tikai publiskai. Privātā kapitāla līdzdalība vienā no sadarbības uzņēmumiem neļauj sadarbību atbrīvot no publiskā iepirkuma normu ievērošanas⁵¹.

- Nav orientācijas uz tirgu

Ja vienības, kuras sadarbojas, ir orientētas uz tirgu, tās tieši konkurē ar privātajiem uzņēmumiem ar tādiem pašiem vai līdzīgiem komerciālajiem mērķiem un līdzekļiem. Sadarbībā, kura ir atbrīvota no iepirkuma normām un kuras mērķis ir valsts uzdevuma izpilde, būtu jāaptver tikai iestādes, kas principā nedarbojas tirgū komerciālos nolūkos. Tas pirmām kārtām izriet no fakta, ka sadarbības partneriem ir jābūt līgumslēdzējām iestādēm. Varas iestāžu statuss ir saistīts ar to darbības ierobežojumiem, bet publisko tiesību subjektiem jābūt tādiem, kas nodibināti "ar konkrētu mērķi apmierināt vispārējas vajadzības un neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības".

Bez tam vertikālā sadarbībā iekšējai vienībai būtiska tās darbību daļa ir jāveic to līgumslēdzēju iestāžu labā, kuras to kontrolē. Tirgū veicamām darbībām ir jā saglabā gadījuma raksturs, salīdzinot ar pamatdarbību, jo varbūtēja orientācija uz tirgu padarītu nedrošu vertikālai sadarbībai vajadzīgo kopīgo kontroli.

Attiecībā uz horizontālo sadarbību Tiesa ir noteikusi, ka gadījumos, kad sadarbību starp varas iestādēm virza vienīgi apsvērumi un prasības, kas attiecas uz mērķu sasniegšanu valsts interesēs, netiek apdraudēts ES publiskā iepirkuma normu principiālais mērķis, t. i., brīva pakalpojumu aprīte un nekropļotas konkurences nodrošināšana visās dalībvalstīs⁵². Tā tas ir gadījumā, ja sadarbībā nav iesaistīti nekādi komerciāli apsvērumi.

- Sadarbības partneru saikne

⁴⁹ *Coditel*, 48. un 49. punkts; *Hamburg*, 45. punkts.

⁵⁰ Lieta C-26/03, *Stadt Halle*.

⁵¹ *Stadt Halle*; *Hamburg*, 44. un 47. punkts.

⁵² *Hamburg*, 47. punkts.

Lietas *Hamburg* spriedumā Tiesa uzsvēra, ka ES tiesības neliek līgumslēdzējām iestādēm izmantot kādu konkrētu juridisku formu, lai kopīgi veiktu savus publisko pakalpojumu uzdevumus. Lai gan nav tādas prasības, jautājumā par divām publisko iestāžu savstarpējās sadarbības formām — vertikālo un horizontālo — ir jāpiezīmē, ka sadarbojošos vienību saikne ir citāda un tā ir jāaplūko.

Institucionalizētā sadarbībā (kopējas) iekšējās kontroles esība var atļaut atbrīvot no iepirkuma režīma darbības jomas tādu līgumu, uz ko tas parasti attiektos. Citiem vārdiem: izņēmums saistībā uz iekšējām attiecībām attiecas uz tādu publiskā iepirkuma līgumu par uzdevuma izpildi par atlīdzību, uz kuru citādi attiektos iepirkuma režīms.

Turpretim neinstitutionalizētas sadarbības gadījumā, lai to atšķirtu no parasta publiskā iepirkuma līguma, šķiet svarīgi, lai neinstitutionālā sadarbība ietvertu savstarpējas tiesības un pienākumus, kuri pārsniedz "uzdevuma izpildi par samaksu", un lai sadarbības mērķis pēc rakstura nebūtu komerciāls.

Kopsavilkuma tabula

I. Iepirkuma līgums starp neatkarīgām līgumslēdzējām iestādēm → iepirkuma normu piemērošana

II. Valsts uzdevumu kopīgi veic līgumslēdzējas iestādes, izmantojot pašu resursus

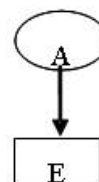
a) Iekšējā kontrole (līgumslēdzēja iestāde piešķir līgumtiesības savai iekšējai vienībai)

3 kopīgi nosacījumi:

- iekšējā vienībā nav privāta kapitāla,
- līgumslēdzēja iestāde (vai iestādes kopīgi) īsteno tādu pašu attiecīgās iekšējās vienības kontroli, kādu līgumslēdzēja iestāde īsteno attiecībā uz savām struktūrvienībām,
- kontrolētā vienība veic būtisku tās darbību daļu kontrolējošās(-o) līgumslēdzējas(-u) iestādes(-u) labā.

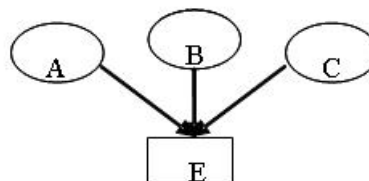
Atsevišķa līgumslēdzēja iestāde kontrolē pati savu iekšējo vienību

A ir līgumslēdzēja iestāde, un E ir atsevišķa juridiska vienība, kura gan organizatoriski, gan saimnieciski ir atkarīga no A

Vairākas līgumslēdzējas iestādes kopīgi kontrolē iekšēju vienību

A, B un C ir līgumslēdzējas iestādes, un E ir atsevišķa juridiska vienība, kura gan organizatoriski, gan saimnieciski ir atkarīga no visām trim līgumslēdzējām iestādēm

b) Līgumslēdzēju iestāžu sadarbība, neradot īpašu struktūru

3 nosacījumi:

- izkārtojums aptver tikai līgumslēdzējas iestādes, nav privātā kapitāla dalības,
- līgums pēc rakstura ir īsts sadarbības līgums, kura mērķis ir kopīga uzdevuma vienota izpilde pretstatā parastam iepirkuma līgumam, un
- sadarbību nosaka tikai ar valsts interesēm saistīti apsvērumi.

4. VALSTS UZDEVUMU IZPILDE AR ĀRĒJIEM RESURSIEM — CITĀDAS PUBLISKO IESTĀŽU SAVSTARPĒJĀS ATTIECĪBAS

Šajā iedaļā aplūkotas situācijas, kad līgumslēdzējai iestādei uzticētu uzdevumu valsts interesēs veic ar resursiem, kas līgumslēdzējai iestādei ir ārēji. Tas tā var būt gadījumā, kad **kompetence** par konkrēto valsts uzdevumu tiek nodota citai varas iestādei. Arī konkrēta uzdevuma **izpildi** var uzticēt citai vienībai. To var izdarīt, i) nenodibinot līgumiskas saiknes vai ii) pieaicinot citu līgumslēdzēju iestādi, kurai ir ekskluzīvas tiesības, vai iii) kopīgā iepirkumā ar citām līgumslēdzējām iestādēm vai centrālajām iepirkumu iestādēm.

4.1. Kompetences pārdale varas iestāžu starpā

Valstu uzdevuma izpildes juridisko kompetenci var saprast kā ekskluzīvo pienākumu un tiesības izpildīt šo uzdevumu ar saviem administratīvajiem, tehniskajiem vai citādiem līdzekļiem vai piesaistot ārējas vienības. Dotā valsts uzdevuma izpildes kompetences jēdziens aptver varu, kas nepieciešama, lai noteiktu regulatīvo satvaru uzdevuma izpildei attiecīgās iestādes līmenī.

Valsts administrācijas organizācija pati par sevi neietilpst ES kompetencē. Līdz ar to katrai dalībvalstij piekrīt savas administrācijas (re)organizēšana un uzdevums šādas reorganizēšanas ietvaros pieļaut dot valsts uzdevumu kompetences pāreju no vienas varas iestādes uz otru. (Te aprakstītais process pēc rakstura nav saistīts ne ar kādām privātām vai jaukta kapitāla juridiskām vienībām.)

Publiskā iepirkuma normu mērķis ir regulēt situācijas, kad līgumslēdzēja iestāde iepērk preces, pakalpojumus vai būvdarbus, t. i., pērk zināmu saimniecisku darbību rezultātu ar nolūku apmierināt savas vai pilsoņu vajadzības. Līgumslēdzēja iestāde, kura nodod konkrētā uzdevuma kompetenci citai, nepērk nekādus pakalpojumus savām vajadzībām. Tā vietā tā nodod citai vienībai atbildību par konkrēta uzdevuma izpildi.

Konkrētā publiskā uzdevuma kompetences pāreju no vienas līgumslēdzējas iestādes uz otru neregulē publiskā iepirkuma normas, kas daļēji ir balstītas uz LESD 56. pantu (bij. EKL 49. pantu), t. i., pakalpojumu sniegšanas brīvību.

Konkrētā valsts uzdevuma kompetences pāreja no vienas līgumslēdzējas iestādes uz otru nozīmē gan varas, gan ar to saistītās saimnieciskās darbības nodošanu. Piemēram, atkritumu apsaimniekošanas jomā visas kompetences pāreja nozīmē to, ka tiek nodotas tiesības noteikt tarifus, noteikt normas atkritumu savākšanai, šķirošanai, glabāšanai un apstrādāšanai, kā arī tiesības pārvaldīt un beigās izpildīt uzdevumu saskaņā ar šīm normām. Visas šīs tiesības veido varu. Daļa no šīm tiesībām ir tiesības noteikt, kā izpildāmas konkrētās saimnieciskās darbības, kas veicamas valsts uzdevuma izpildei (piem., atkritumu savākšana, transportēšana, glabāšana, aizvākšana un pārstrādāšana) — vai nu pašai publiskajai struktūrai, vai tās pilnvarotai trešai personai.

Lai gan dalībvalstīs gadās situācijas, kad kompetence tiek pārnesta, ne ES tiesību akti, ne Tiesas judikatūra to nepārprotami neatzīst.

Vienā gadījumā⁵³ Tiesa ir norādījusi uz varas pāreju, kad kāda dalībvalsts atsaucās uz kompetences pāreju no publiskas struktūras uz trešu personu. Saskaņā ar minēto judikatūru kompetences pāreja **nav** notikusi, ja:

- publiskā vienība, kam ir sākotnējā kompetence, paliek primāri atbildīga par projektu, jo tai ir juridisks pienākums neatteikties no sava uzdevuma;
- jaunā vienība drīkst veikt juridiskas darbības tikai tad, kad publiskā vienība, kam ir sākotnējā kompetence, ir devusi piekrišanu, un
- jauno vienību finansē publiskā vienība, kam ir sākotnējā kompetence izpildīt savus uzdevumus, un rezultātā tai nav manevrēšanas iespēju.

Uz tāda pamata kompetences pārņemšanai no vienas publiskas struktūras uz otru valsts administrācijas reorganizācijas ietvaros ir šāda raksturīga īpatnība — pārņemšanas nepārprotamība. Struktūrai, kura kompetenci nodod, nepaliek nekāda atbildība. Kompetences saņēmējam tā ir jāīsteno neatkarīgi un uz savu atbildību.

Konkrēti, nododošā struktūra nepatur tiesības noteikt veicamo saimniecisko darbību izpildi saistībā ar attiecīgo valsts uzdevumu. Šādi saimnieciskie uzdevumi tiek veikti atbilstīgi saņēmējam nodotajai varai.

Tas tomēr neliek izslēgt nododošās struktūras zināmu ietekmi uz attiecīgā valsts uzdevuma izpildes konkrēto organizāciju. Nododošās publiskās struktūras amatpersonas faktiski varētu būt izpildu vai vadības struktūru locekļi tajā iestādē, kurai ir nodota attiecīgā valsts uzdevuma kompetence. Nododošā iestāde var arī paturēt tiesības saņemt zināmu informāciju.

Uz tāda pamata var secināt, ka, piemēram, ja vairākas varas iestādes ir nolēmušas radīt jaunu vienību, kurai tās pilnīgi nodod konkrētu kompetenci, vai ja varas iestāde ir nolēmusi nodot savu kompetenci jau esošai vienībai un pārņēma vienība valsts uzdevumu izpilda pilnīgi neatkarīgi un uz savu atbildību un nododošās varas iestādes nepatur nekādu kontroli pār pakalpojumu, tad ES publiskā iepirkuma noteikumi nav piemērojami.

4.2. Nelīgumiskā uzdevumu piešķiršana

ES publiskā iepirkuma direktīvās ir paredzēts, ka pastāv līgums, kas uzliek pienākumus vismaz divām juridiski nošķirtām vienībām, kuras viena no otras ir neatkarīgas lēmumu pieņemšanas ziņā⁵⁴. Līgums pēc būtības ir "gribu savienošana", kas nozīmē, ka tā puses ir spējīgas lemt par to, vai tās vēlas līgumisko saikni sākt vai izbeigt⁵⁵. Par līguma esību

⁵³ Lieta C-264/03, Komisija pret Franciju, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-08831, 54. punkts. Sk. arī ģenerāladvokāta Maduro 2004. gada 24. novembra atzinuma 39.–41. punktu.

⁵⁴ *Teckal*, 51. punkts.

⁵⁵ Lieta C-295/05, *Asociación Nacional de Empresas Forestales (Asemfo)* pret *Transformación Agraria SA (Tragsa)* un *Administración del Estado*, [2007] Eiropas Tiesas ziņojumi I-02999, 54. punkts, un Lieta C-220/06, *Asociación Profesional de Empresas de Reparto y Manipulado de*

liecina arī pušu spējas pārrunāt sniedzamo pakalpojumu faktisko saturu un šo pakalpojumu tarifus⁵⁶. Līgums nozīmē sinalagmātiskas attiecības. Ja līguma nav, ES publiskā iepirkuma direktīvas nav piemērojamas. Tiesas judikatūrā ir konstatēts, ka gadījumā, ja kāda vienība veic darbību no valsts tiesību aktiem izrietošu pienākumu dēļ, nevis uz līgumiska pamata, ES publiskā iepirkuma direktīvas uz to neattiecas.

Konkrēti, lietā *Tragsa*⁵⁷ Tiesa konstatēja, ka, balstoties uz attiecīgajiem valsts likumiem, publiskajam uzņēmumam *Tragsa* nav izvēles attiecībā uz to, vai akceptēt darba uzdevumu un tarifu par saviem pakalpojumiem, taču ir likumisks pienākums izpildīt līgumslēdzējas iestādes prasības, jo tas ir tās instruments un tehniskais dienests. Tiesa noteica, ka uzņēmuma *Tragsa* attiecības ar līgumslēdzējām iestādēm, kas izmanto tā pakalpojumus, nav līgumiskas, bet visādā ziņā ir iekšējas un raksturo atkarību un subordināciju⁵⁸. Līdz ar to ES publiskā iepirkuma direktīvas šīm attiecībām nav piemērojamas.

Tomēr ir jāpiezīmē, ka Līguma par Eiropas Savienības darbību piemērošana nav atkarīga no līguma esības. Līgums ir piemērojams visos gadījumos, kad līgumslēdzēja iestāde "*uztic trešai personai saimnieciskas darbības veikšanu*"⁵⁹. Tomēr Līguma sakarā Tiesa atzīst arī izņēmumu, kas saistīts ar iekšējām attiecībām.

4.3. Attiecības starp publiskā iepirkuma noteikumiem un dažām ekskluzīvām tiesībām

Ja līgumslēdzējai iestādei ir ekskluzīvas tiesības Direktīvas 2004/18/EK 18. panta nozīmē, citas līgumslēdzējas iestādes var piešķirt šai vienībai tikai attiecīgu pakalpojumu līgumus. Galvenais iemesls šāda noteikuma ieviešanai bija vajadzība novērst konkursus gadījumos, kad ekskluzīvu tiesību pastāvēšanas dēļ galu galā attiecīgo līgumu saņemtu tikai viena vienība.

Vispārīgā diskusijā termins "ekskluzīvas tiesības" varētu attiekties uz pavisam atšķirīgām parādībām robežās no veselas tautsaimniecības nozares rezervēšanas varas iestādēm līdz īpaša uzdevuma uzticēšanai vienam īpašam uzņēmumam. Tomēr ne katras ekskluzīvas tiesības ir pamats publisko pakalpojumu līguma piešķiršanas atbrīvojumam. 18. pants nosaka, ka attiecīgajām ekskluzīvajām tiesībām ir jābūt noteiktām normatīvajos vai administratīvajos aktos, kas ir publicēti un saderīgi ar Līgumu. Bez tam **18. pants attiecas tikai uz tiesībām, kas ir piešķirtas konkrētām publiskā sektora struktūrām atsevišķu pakalpojumu sniegšanai publiskajam sektoram ekskluzīvā kārtā.** Šo izņēmumu ierobežojot līdz līgumiem, kurus piešķir vienībām, kas pašas ir līgumslēdzējas iestādes, tiek nodrošināts konkurences virzīts iepirkums pakārtotajos tirgos, jo līgumslēdzējai iestādei, kam ir ekskluzīvās tiesības, savos iepirkumos ir jāievēro ES publiskā iepirkuma direktīvas.

Correspondencia pret *Administración General del Estado*, [2007] Eiropas Tiesas ziņojumi I-12175, 55. punkts.

⁵⁶ Turpat.

⁵⁷ Lieta C-295/05, *Tragsa*.

⁵⁸ Lieta C-295/05, *Tragsa*, 51. punkts.

⁵⁹ *Parking Brixen*, 61. punkts.

- Saderība ar Līgumu

Publicētajām tiesību un administratīvajām normām ir jāatbilst attiecīgajiem Līguma noteikumiem, it sevišķi LESD 49. (bij. EKL 43.) un 56. (bij. EKL 49.) pantu un normām un principiem, kas no tiem izriet. Šīs normas un principi ietver nediskriminēšanu, pārredzamību, proporcionalitāti, savstarpēju atzīšanu un indivīda tiesību aizsardzību.

Ekskluzīvas tiesības, kas pēc definīcijas ierobežo citu vienību brīvību sniegt pakalpojumus, ir attaisnojamas tikai ar zināmiem nosacījumiem⁶⁰.

Tādējādi ekskluzīvajām tiesībām ir jābūt pamatotām vai nu ar Līgumā skaidri noteiktu izņēmumu (valsts varas īstenošana (LESD 51. pants (bij. EKL 45. pants)), sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības intereses (LESD 52. pants (bij. EKL 46. pants))), vai — saskaņā ar Tiesas judikatūru — ar kategoriskām prasībām vispārības interesēs, kurām ir jābūt piemērotām īstenojamā mērķa sasniegšanai, kuras nedrīkst pārsniegt to sasniegšanai nepieciešamo un kuras katrā ziņā jāpiemēro bez diskriminācijas^{61,62}.

- Vai nediskriminēšanas prasība liek ekskluzīvās tiesības piešķirt, balstoties uz konkurenci?

Jau norādīts, ka 18. pants attiecas uz tiesībām, kas ir piešķirtas konkrētām publiskā sektora struktūrām atsevišķu pakalpojumu sniegšanai publiskajam sektoram ekskluzīvā kārtā. Ja attaisnojums pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumam ir kategoriska prasība vispārības interesēs, viens no izpildāmajiem nosacījumiem ir tāds, ka attiecīgajam pasākumam ir jābūt nediskriminējošam. Tas nozīmē, ka vispār neviena privāta vienība nedrīkst tikt nostādīta labvēlīgākā stāvoklī nekā tās konkurenti. Tādēļ gadījumā, kad ekskluzīvas tiesības tiek piešķirtas līgumslēdzējai iestādei, kurā ir iesaistīts privāts kapitāls (kas var gadīties, ja tā ir publisko tiesību subjekts), ir grūti noteikt, kā šo principu varētu ievērot bez pārredzamas procedūras, kas nodrošina vienlīdzīgu attieksmi⁶³. No otras puses, ņemot vērā 18. panta vēsturi un mērķus, kā arī neseno

⁶⁰ Lieta 203/08, *The Sporting Exchange Ltd*, kura darbojas ar nosaukumu “Betfair”, pret *Minister van Justitie*, [2010] vēl nav publicēta, 23.–25. punkts; C-124/97, *Markku Juhan Läärä, Cotswold Microsystems Ltd* un *Oy Transatlantic Software Ltd* pret *Kihlakunnansyyttäjä (Jyväskylän)* un *Suomen valtio*, [1999] ECR I-06067, 29.–31. punkts; C-42/07, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International Ltd* pret *Departamento de Jogos da Santa Casa da Misericórdia de Lisboa*, [2009] ECR I-07633, 52.–55. punkts.

⁶¹ Lieta C-243/01, *Gambelli*, [2003] ECR I-13031, 65. punkts; Lieta C-288/89, *Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda* un citi pret *Commissariaat voor de Media*, [1991] ECR I-04007

⁶² Bez tam lēmumi piešķirt ekskluzīvas tiesības uzņēmumiem var izrādīties Līguma pārkāpumi, ja nav pareizi noteiktas publiskā pakalpojuma prasības, kas pakalpojumu sniedzējam ir jāizpilda (Lieta C-66/86, *Silver Line Reisebüro*, [1989] ECR I-803), ja pakalpojumu sniedzējs acīmredzami nespēj apmierināt pieprasījumu (Lieta C-41/90, *Höfner*, [1991] ECR I-1979) vai ja ir alternatīva iespēja izpildīt prasības, kura mazāk kaitētu konkurencei (Lieta T-266/97, *Vlaamse Televisie Maatschappij*, [1999] ECR II-2329). Nosacījums, ka ekskluzīvo tiesību piešķiršanai ir jābūt saderīgai ar Līgumu, nav izpildīts arī tad, ja pasākums, ar kuru tās ir piešķirtas, nav saderīgs ar ES sekundārajiem tiesību aktiem (C-220/06, *Correos*, 64.–66. punkts).

⁶³ Sk. analogiju Lietā C-203/08, *Sporting Exchange Ltd.*, 47. un 50. punkts.

judikatūru salīdzināmās situācijās, tas varētu nebūt nepieciešams, ja ekskluzīvo tiesību saņēmējs ir valsts struktūra, piemēram, līgumslēdzēja iestāde bez privāta kapitāla⁶⁴.

4.4. Līgumslēdzēju iestāžu attiecības kopīgu vai centralizētu iepirkuma līgumu kontekstā

Kopīgs iepirkums var būt dažnedažādās formās — no viena īpaša kopīga uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus līdz sistemātiskai specializācijai (piem., viena līgumslēdzēja iestāde atbild par noteiktiem iepirkuma veidiem, kurus izmanto visas attiecīgās vienības, bet cita veic cita veida iepirkumu, utt.) un īpašas struktūras izveidei kopīgam iepirkumam. Pašas attiecības starp dažādiem dalībniekiem var būt un var nebūt pakļautas ES publiskā iepirkuma normām atkarībā no izraudzītās metodes.

Gadījumā, kad ir vienkārša administratīva sadarbība kopīgu specifiku sastādīšanā, kur nav nepieciešami nekādi pušu līgumi ar atlīdzību, t. i., kad varas iestādes tikai rīko kopīgu uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus, tās kopīgi piemēro publiskā iepirkuma normas, taču to sadarbība nav pakļauta šīm normām. Direktīvas 2004/18/EK 1. panta 9. punktā cita starpā līgumslēdzējas iestādes ir definētas kā apvienības, kurās ietilpst viena vai vairākas šādas iestādes, ar to domājot vienu vai vairākas reģionālas vai vietējas varas iestādes vai publisko tiesību subjektus. Par šo noteikumu varētu būt interese publisko iestāžu savstarpējās sadarbības kontekstā.

Bez tam dalībvalstīs ir izstrādāti zināmi centralizēta iepirkuma paņēmieni. Centralizēto iepirkumu iestādes ir līgumslēdzējas iestādes, kas atbild par iepirkuma veikšanu vai valsts līgumu / vispārīgo vienošanos slēgšanas tiesību piešķiršanu citu līgumslēdzēju iestāžu vajadzībām. Direktīvas 2004/18/EK 11. pantā ir skaidri noteikts, ka līgumslēdzējas iestādes būvdarbus, piegādes un/vai pakalpojumus var iepirkt no valdības sagādes iestādes vai ar tās starpniecību. Centralizēto iepirkumu iestādes var darboties vai nu kā vairumtirgotājs (iepērk tā, lai citas varas iestādes varētu iepirkt **no** tās), vai kā starpnieks, kurš pārziņā piešķiršanas procedūras un līgumu pārvaldību, lai citas iestādes varētu iepirkt **ar** tās **starpniecību**. Abos gadījumos nav jārīko iepirkums saistībā uz attiecībām starp centralizēto iepirkumu iestādi un iestādēm, kuras to izmanto, ja vien pati centralizēto iepirkumu iestāde savus līgumus ir piešķirusi saskaņā ar attiecīgo ES publiskā iepirkuma direktīvu.

⁶⁴ Turpat, 59.–60. punkts.

I PIELIKUMS

Lietu saraksts

Lieta C-480/06, Komisija pret Vāciju, [2009] Eiropas Tiesas ziņojumi I-04747

Lieta C-107/98, *Teckal Srl* pret *Comune di Viano* un *Azienda Gas-Acqua Consorziale (AGAC) di Reggio Emilia*, [1999] ECR I-08121

Lieta C-84/03, Komisija pret Spāniju, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-00139

Lieta C-26/03, *Stadt Halle* un *RPL Recyclingpark Lochau GmbH* pret *Arbeitsgemeinschaft Thermische Restabfall- und Energieverwertungsanlage TREA Leuna*, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-00001

Lieta C-324/07, *Coditel Brabant SA* pret *Commune d'Uccle* un *Région de Bruxelles-Capitale*, [2008] Eiropas Tiesas ziņojumi I-08457

Lieta C-573/07, *Sea Srl* pret *Comune di Ponte Nossa*, [2009] Eiropas Tiesas ziņojumi I-08127

Lieta C-29/04, Komisija pret Austriju, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-09705

Lieta C-340/04, *Carbotermo SpA* un *Consorzio Alisei* pret *Comune di Busto Arsizio* un *AGESP SpA.*, [2006] Eiropas Tiesas ziņojumi I-04137

Lieta C-458/03, *Parking Brixen GmbH* pret *Gemeinde Brixen* un *Stadtwerke Brixen AG.*, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-08585

Lieta C-371/05, Komisija pret Itāliju, [2008] Eiropas Tiesas ziņojumi I-00110

Lieta C-231/03, *Consorzio Aziende Metano (Coname)* pret *Comune di Cingia de' Botti*, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-07287

Lieta C-275/08, Komisija pret Vāciju, [2009] Eiropas Tiesas ziņojumi I-00168

Lieta C-264/03, Komisija pret Franciju, [2005] Eiropas Tiesas ziņojumi I-08831

Lieta C-295/05, *Asociación Nacional de Empresas Forestales (Asemfo)* pret *Transformación Agraria SA (Tragsa)* un *Administración del Estado*, [2007] Eiropas Tiesas ziņojumi I-02999

Lieta 203/08, *The Sporting Exchange Ltd*, kura darbojas ar nosaukumu "Betfair", pret *Minister van Justitie*, [2010] vēl nav publicēta

Lieta C-124/97, *Markku Juhani Läärä*, *Cotswold Microsystems Ltd* un *Oy Transatlantic Software Ltd* pret *Kihlakunnansyyttäjä (Jyväskylä)* un *Suomen valtio*, [1999] ECR I-06067

Lieta C-42/07, *Liga Portuguesa de Futebol Profissional un Bwin International Ltd* pret *Departamento de Jogos da Santa Casa da Misericórdia de Lisboa*, [2009] Eiropas Tiesas ziņojumi I-07633

Lieta C-243/01, *Gambelli*, [2003] Eiropas Tiesas ziņojumi I-13031

Lieta C-288/89, *Stichting Collectieve Antennevoorziening Gouda* un citi pret *Commissariaat voor de Media*, [1991] ECR I-04007

Lieta C-66/86, *Silver Line Reisebüro*, [1989] ECR I-803

Lieta C-41/90, *Höfner*, [1991] ECR I-1979

Lieta T-266/97, *Vlaamse Televisie Maatschappij*, [1999] ECR II-2329

Lieta C-220/06, *Asociación Profesional de Empresas de Reparto y Manipulado de Correspondencia* pret *Administración General del Estado*, [2007] Eiropas Tiesas ziņojumi I-12175